

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg skal beklage, hvis det er mig, der er lidt langsom i opfattelsen, men jeg er nødt til at forstå den her formulering om, at når der i denne konkrete sag ikke blev meldt mere klart ud, så var det hensynet til parterne, og derfor undlod regeringen at tilkendegive sin opfattelse.

Hvordan skal det forstås? Er det 1) sådan at regeringen bevidst har undladt at vurdere konsekvenserne? Har man simpelt hen sat arbejdet fuldstændig i bero? Eller er det 2) at man bare bevidst undlod at tilkendegive sine synspunkter omkring det?

Det vil jeg meget gerne have en afklaring på, for det er ret afgørende for, hvad der egentlig har fundet sted i den her sag.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Ja, jeg kunne høre på arbejdsministerens meget forsigtige formuleringer, at han er ved at finde ud af, at nogle af de tidligere formuleringer kan udvikle sig til at være ganske sprængfarlige i forholdet mellem regeringen og Folketingets Europaudvalg.

Men jeg forstår nu arbejdsministerens udlægning på den måde, at det hensyn til parterne – det at man ikke bibragte parterne den entydige juridiske vurdering fra Arbejdsministeriets side – er på et senere tidspunkt i processen. Og historien om, at man slørede sagen i Folketingets Europaudvalg, er altså ikke af hensyn til parterne, kan jeg nu forstå, men fordi man har været ubehjælpelig eller ubetænksom, eller hvad ministeren ellers vil beskyldte sin forgænger for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget i 2 lovforslag:

A. Forslag til lov om gennemførelse af deltidsdirektivet, omfattende §§ 1-5 og § 8,

B. Forslag til lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer og lov om værnepligtsorlov og om orlov til FN-tjeneste m.v. (Ændring af timegrænse), omfattende §§ 6 og 7

vedtoges uden afstemning.

Der foretoges dernæst afstemning vedrørende det under A nævnte lovforslag.

Ændringsforslag nr. 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der foretoges dernæst afstemning vedrørende det under B nævnte lovforslag.

Ændringsforslag nr. 4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

30) Anden behandling af lovforslag nr. L 215: Forslag til lov om ændring af lov om lige løn til mænd og kvinder. (Lønoplysninger).

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 29/3 2001. Første behandling 19/4 2001. Betænkning 23/5 2001).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Eva Kjer Hansen (V):

Ja, efter den omgang, vi lige har været igennem, er jeg næsten ked af at skulle sige til arbejdsministeren, at jeg er om muligt endnu mere forvirret omkring det her lovforslag. Og jeg synes efterhånden, det er svært at genkende det oprindelige lovforslag, som vi havde til første behandling, for hver gang, der bliver afgivet svar på et spørgsmål, er der nogle ting, der er ændret i forhold til den oprindelige tekst.

Jeg vil så glæde mig over, at vi endelig her til morgen har fået svaret fra fokuspanelet, hvor vi så kan se, at fokuspanelets testvirksomheder siger, at de forventer at få mere administrativt bøv, økonomiske udgifter, og billedet er, at virksomhederne opfatter lovforslaget som overvejende negativt.

Det er jo godt, at vi har fået det afdækket, og jeg synes klart, at det er skuffende, at ministeren ikke af egen drift ville spørge virksomhederne om, hvilke konsekvenser det her havde. Det, vi har fået afdækket nu, er jo, at undersøgelsen viser, at der klart er modstrid med lovforslagets bemærkninger om, at der blot er tale om mindre administrative konsekvenser.

Det, der så undrer mig, er, at ministeren i sine kommentarer til fokuspanelets undersøgelse nu siger, at der er tale om et såkaldt maksimumsskøn. Det kommer ministeren til at uddybe. Jeg vil gerne vide, hvad belæggene er for, at ministeren nu taler om, at det er et maksimumsskøn, der er foretaget.

Umiddelbart kan jeg læse ud af ministerens bemærkninger, at det er, fordi virksomhederne jo bare kan tilmelde sig LetLøn, så har de jo nogle til at løse opgaven for sig. Jamen så må jeg spørge ministeren: Var det ikke meningen, at LetLøn skulle være en frivillig ordning? Betyder ministerens bemærkninger, at regeringen nu vil tvinge virksomhederne til at tilslutte sig ordningen, fordi det er den eneste måde, hvorpå de kan slippe ud af det administrative bøv, som nu skal indføres?

Det skal vel ikke være sådan, at den gode idé med LetLøn nu bliver en nem undskyldning for regeringen til at finde på alle mulige administrative byrder, som man bare kan negligere, fordi man kan sige, at man kan få andre til at udføre de administrative byrder. Er det det, der er ministerens nye argumentation?

Og spørgsmålet er jo, om testpanelet egentlig har fået alle de rigtige spørgsmål, for i forhold til

udvalgsbehandlingen er det jo nu blevet afdækket, at tingene slet ikke er så enkle, sådan som spørgsmålene blev stillet over for testpanelet.

Dér vil jeg gerne fremhæve nogle ændringer i forhold til lovforslaget, som jeg synes er dybt betænkelige. Det værste er først og fremmest spørgsmålet om lønbegrebet. I lovforslaget står der udtrykkeligt, at udgangspunktet for denne her ligelønsstatistik er EU's lønbegreb, og så bliver der brugt en hel del plads på at forklare, hvad der er indbefattet i EU's lønbegreb.

Men efterhånden som der har været stillet nogle spørgsmål, så kan jeg forstå, at nu er ministerens holdning, at der er frit valg på alle hylder. Det bliver den enkelte virksomhed, der frit må vælge og frit må definere, hvad for et lønbegreb man vil bruge. Man må helt selv finde ud af det, og så er det, at det er relevant at spørge: Hvad skal vi så bruge lønstatistikken til?

Og det er jo interessant, at ministeren i et spørgsmål om EU's lønbegreb stadig væk i svaret siger, og jeg vil gerne citere: »Udgangspunktet for vurderingen af, om ligelønsloven er overholdt, er EF-traktatens lønbegreb. Begrebet bliver derfor rigtig aktuelt, når der rejses en konkret ligelønssag.«

Skal det forstås derhen, at den lønstatistik, der bliver udarbejdet, faktisk ikke er til noget som helst, for når der kører en ligelønssag, så er det EU's lønbegreb, man skal bruge? Hvorfor er det så ikke også den, man bruger i forbindelse med udarbejdelse af statistikken?

Men jeg kan også forstå, at hvor det oprindelig var opfattelsen, i hvert fald jf. lovforslagets bemærkninger, at statistikken skulle bruges netop til ligelønssager, så er det nu blevet ændret til, at det kun er et indledende redskab. Et indledende redskab, hvor man så kan starte en egentlig statistik, hvor man bruger de korrekte opgørelsesmetoder.

Og kan ministeren bekræfte, at det her er noget helt nyt? I alle andre statistiske sammenhænge bruger man netop EU's lønbegreb, dér har man en klar definition af, hvad det er for et lønbegreb, og det her er så noget, som er opfundet til lejligheden, hvor man giver frit valg på alle hylder.

Så er der også sket en interessant ændring. Under førstebehandlingen sagde arbejdsministeren nemlig, at Danmarks Statistik overhovedet ikke kunne levere denne her vare. Der har vi nu fået det svar, at det kan Danmarks Statistik alligevel. Hvad er det, der er ændret, så det pludselig er blevet muligt?

Jeg vil også gerne have lov til, selv om det bliver lidt teknisk, at trætte med nogle flere detaljer, for som sagt hver gang jeg får et svar på et spørgsmål, så bliver det mere uforståeligt, hvad lovforslaget egentlig går ud på. Det har hidtil været sagen, at det var virksomheder med 10 ansatte, jf. den måde man normalt definerer 10 ansatte på, nemlig 10 fuldtidsansatte. Men det kan jeg forstå at ministeren også er løbet fra. Hvad betyder det så i forhold til antallet af virksomheder, der kan komme til at opføre en lønstatistik? I lovforslaget er nævnt tallet 54.000, men det er vel efter reglerne om, at det er 10 fuldtidsansatte? Hvad bliver nu egentlig antallet af virksomheder, som bliver omfattet af kravet om at skulle udarbejde lønstatistik?

Oh endelig: Det sidste, jeg vil rejse, er så bare nogle af de eksempler, jeg synes, det var væsentligt at fremhæve for at tydeliggøre, hvordan der er sket en ændring af dette lovforslag i forhold til de oprindelige bemærkninger. Det er spørgsmålet om anonymitet, og vi har været meget optaget af, at vi skal beskytte den enkelte lønmodtagers anonymitet.

Der har jeg stillet et spørgsmål til ministeren, hvor ministeren svarer, at anonymitetskravet i lovforslaget betyder, at der ikke må vises lønoplysninger fra grupper på mindre end fem, og at dette krav i videst muligt omfang sikrer, at den enkelte lønmodtager er beskyttet.

Hvad betyder i videst muligt omfang? Altså er den enkelte lønmodtager beskyttet, eller er den enkelte lønmodtager ikke beskyttet?

Jeg synes, det er vigtigt at gøre opmærksom på de her ting, for jeg har svært ved at forstå, at de øvrige partier her i Folketinget kan bakke op om lovforslaget, sådan som det nu foreligger. Jeg ved ikke, om kollegerne er bedre til at forstå besvarelser, men for mig at se er der sket så voldsomme ændringer af det her lovforslag, som burde få selv SF og Enhedslisten til at interessere sig for, hvad det rent faktisk er, de nu er med til at vedtage.

Endelig skal jeg sige, at der er en fejl i betænkningen, som vedrører ændringsforslag nr. 4, som er stillet af CD. Fra Venstres side ønsker vi at undlade at stemme til det ændringsforslag.

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg skal ikke gentage fru Eva Kjer Hansens meget minutøse gennemgang af de mange, mange kritikpunkter, som gør sig gældende i forhold til dette lovforslag. Jeg vil indskrænke mig til at sige, at arbejdsministeren byder sig selv hård kon-

kurrence, når det drejer sig om at præstere lavest mulig lovkvantitet og det oven i købet i en tid, hvor både Folketingets Præsidium og andre lægger megen vægt på at styrke lovkvantiteten.

Men dette forslag såvel som det foregående er virkelig i særklasse, når det drejer sig om makværk. Det bliver rædselsfuldt for virksomhederne at skulle administrere den lovgivning, arbejdsministeren er på vej med.

Det Konservative Folkeparti har hele tiden været af den opfattelse, at dette lovforslag var en trussel imod selve LetLøn-systemet, som alle herinde faktisk har bakket meget kraftigt op bag. Arbejdsministeren har forsøgt at imødekomme kritikken noget, men det har indskrænket sig til nogle ganske få ord i lovbetænkningerne og nogle mundtlige sætninger her fra Folketingets talerstol.

Jeg har gang på gang efterlyst en klar melding fra arbejdsministeren om, at ingen virksomheder, som tilmelder sig LetLøn, kan blive stillet over for yderligere krav om at skulle afgive oplysninger eller udarbejde statistik. Det har jeg bedt arbejdsministeren om at give mig på skrift. Det er ikke lykkedes.

Det andet, jeg har bedt arbejdsministeren om at bekræfte skriftligt, er, at ingen virksomheder kan blive stillet over for krav, som er mere vidtgående end de krav, man stiller til LetLøn. Også dette krav har jeg bedt om at få skriftligt honoraret. Det er ikke lykkedes.

Så det nytter ikke noget, at regeringen siger, at dette forslag ikke vil kolliderede med både projektet LetLøn og intentionerne bag projektet LetLøn, som jo i virkeligheden handlede om at prøve at afbureaukratisere forholdene for virksomhederne.

Fru Eva Kjer Hansen har fuldstændig ret, når hun beskriver forløbet omkring lovforslagets behandling. Det er blevet mere og mere tvivlsomt, hvad der egentlig bliver det retlige grundlag, hvis tingene vedtages, sådan som de foreligger på nuværende tidspunkt. Alene lønbegrebet svæver frit i vinden. Ingen ved præcist, hvad det er for et krav, arbejdsministeren vil stille virksomhederne over for.

Der er mange, mange kritikpunkter. Et selvstændigt kritikpunkt er, at vi først her efter betænkningsafgivelse har modtaget testpanelets svar på forslaget. Testpanelet er dybt bekymret. Det kan vi læse af det svar, vi har modtaget her til morgen.

Det er igen et eksempel på, hvordan man med megen iver forsøger at undgå at sikre lovkvantite-

ten. Jeg synes, det er trist. Jeg synes, det er sørgeligt, at arbejdsministeren tilsyneladende har et flertal bag den meget, meget ringe lovgivning, man nu er i færd med at ekspedere igennem inden sommerferien.

Hvis man ville gøre virksomhederne og lov-kvaliteten en tjeneste, så udskød man simpelt hen hele lovforslagets behandling til efter sommerferien, indtil man fik tilfredsstillende, enslydende og entydige svar på de meget afgørende spørgsmål, som stadig væk er ubesvarede.

Jeg skal sige om den afgivne betænkning, at der også for Det Konservative Folkeparti vedkommende er sket en fejl. Det Konservative Folkeparti ønsker at stemme blankt til CD's ændringsforslag. Når vi ikke kan støtte ændringsforslaget, skyldes det ikke, at vi ikke støtter intentionen bag ændringsforslaget.

Jeg har forstået det sådan, at CD med ændringsforslaget har ønsket at stille virksomhederne i en valgsituation, når nu galt skal være, sådan at de kan vælge imellem at få løst deres statistikopgave hos LetLøn eller hos Danmarks Statistik, som vi jo har fået svar på kan levere de her statistikker. Jeg forstår også, at CD ønsker, at det skal ske vederlagsfrit for virksomhederne.

Udestående problemer er for os, at det ikke tydeligt af ændringsforslaget fremgår, at Danmarks Statistik ikke skal afholde denne udgift ud af de løbende driftsbudgetter, men skal holdes skadesløs af staten. Det er det ene.

Det andet, der er et problem for os, er, om vi kan være helt sikre på, at Danmarks Statistik rent faktisk vil kunne løse statistikopgaven. Vi frygter altså, at vi også ad den vej vil kunne risikere at komme i en situation, hvor virksomhederne efterfølgende vil blive afkrævet yderligere bureaukrati.

Det korte af det lange er, at dette forslag er noget makværk fra A til Z. Det er et forslag, som forøger virksomhedernes administrative byrder i en grad, som ingen i dette øjeblik overhovedet har overblik over.

Lovforslaget har gennemgået en politisk proces, som er alt andet end tilfredsstillende. Så ja, vil jeg sige til arbejdsministeren, her er endnu et 00 for lov-kvaliteten.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Min forgænger her i stolen har med en helt forbløffende optimisme kaldt til afstemning. Jeg skønner, at det var for optimistisk, så nu slukker vi for den igen. Og så vil jeg alligevel bede folk

holde sig inden for rækkevidde. Men jeg vil sige, at det nok kommer til at tage lidt tid.

Anni Svanholt (SF):

SF støtter lovforslaget, fordi der nu kommer nogle ændringer, der giver lønmodtagere og deres organisationer bedre mulighed end hidtil for at vurdere, om lov om ligeløn til mænd og kvinder overholdes.

Regeringen ønsker med dette lovforslag at forbedre effektiviteten af lovens formål og at give tillidsrepræsentanter og fagforbund, der ønsker at arbejde aktivt med nedbringelse af lønforskellen mellem kvinder og mænd, bedre redskaber.

SF mener imidlertid, at der er alt for mange begrænsninger for den enkelte og tillidsrepræsentanten for at gå aktivt ind for at nedbringe lønforskellen mellem mænd og kvinder. Det handler om fortrolighed om lønstatistikken, og at lønstatistik kun skal udarbejdes på virksomheder med over 10 ansatte, og at lønstatistikken ikke må omfatte grupper på mindre end 5 personer.

I SF mener vi i øvrigt, at det skal være sådan, at enhver lønmodtager eller dennes repræsentant har ret til at få udleveret relevante oplysninger fra arbejdsgiveren, som giver mulighed for at vurdere, om loven er overholdt. Det kan ikke alene være forbeholdt ansatte i virksomheder med mere end 10 ansatte. Så vil f.eks. flere end måske 100.000 HK'ere være undtaget. Det skriver HK i deres høringssvar.

Derfor ville vi i SF have foretrukket, at enhver lønmodtager eller dennes repræsentant havde fået ret til at få relevante oplysninger om løn m.m., som havde givet mulighed for at vurdere, om loven er overholdt. Uden en sådan ret vil der være tale om en forskelsbehandling.

Denne ret til at få oplysninger indgik i det lovforslag, som Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre fremsatte den 21. februar 1992.

LO skriver i sit høringssvar, at dette modtagne lovforslag ligger langt fra de forslag, der tidligere har været fremsat i Folketinget af repræsentanter fra de to regeringspartier.

Det er efter SF's opfattelse nødvendigt, at den enkelte lønmodtager kan få relevante oplysninger om løn m.m. Hvordan skal kvinderne ellers vide, om de sækker bagud, når de ikke kender de mandlige kollegers løn? Og det er ikke muligt at argumentere under en lønforhandling, når man

ikke kender det værdigrundlag, ledelsen vurderer medarbejderne efter.

Disse oplysninger er også nødvendige for den enkelte lønmodtager for at kunne vurdere, om der er grundlag for at gå videre til tillidsrepræsentant og organisation med henblik på at få rejst en ligelønssag.

Det er endvidere nødvendigt, at den enkelte lønmodtager kan få relevante oplysninger, så den pågældende kan sandsynliggøre over for Ligestillingsnævnet, at der er grundlag for at rejse en ligelønssag.

ISF vil vil følge lovens gennemførelse i praksis meget nøje. For SF lægger afgørende vægt på, at statistikken bliver udformet, så den er anvendelig i forhold til at vurdere, om lovens formål om ligeløn mellem kvinder og mænd er overholdt. Jeg håber, at arbejdsministeren også ved denne lejlighed kan bekræfte, at det klart er formålet med at lave den statistik, i og med at der har været meget debat om det her i dag.

Vi har stillet forslag til ændringer sammen med Enhedslisten, og det har baggrund i det, jeg har fremført, at vores kritikpunkt er, at der er for mange, der er undtaget fra den ret, som det er at kunne få relevante oplysninger udleveret. Vi havde virkelig ønsket, at det var det redskab, der blev skabt, og derfor har vi altså følt os nødsaget til at stille dette ændringsforslag for at markere, at det er det, vi ønsker skal vedtages, og derudover har vi et ændringsforslag, der vedrører årlig redegørelse om status for fremdriften i ligelønssagen.

Vi synes, det er klart utilfredsstillende, at vi første gang får en redegørelse i 2003. Der er meget behov for at følge denne her sag meget tæt og have en årlig debat om sagen for finde ud af, om der også er fremdrift i det, så vi også kan opleve, at de lønforskelle, der har været her i mange, mange år, ja, i 25 år, også bliver reduceret.

Nu må der til at ske noget i denne sag, og det er det, vi ønsker og håber at vi kan få opbakning til med de ændringsforslag, vi har stillet. Vi mener, at det er meget nødvendigt for at give ligelønssagen et rigtig godt løft.

Men til slut vil jeg tilkendegive, at vi i SF agter at stemme for loven, for vi mener, at den er et fremskridt. Det er bare ikke godt nok. Det kan gøres bedre, og det havde vi håbet på var muligt med det flertal, der bærer loven igennem.

Susanne Clemensen (CD):

CD mener, at det her forslag som helhed er administrativt og økonomisk bøvel for virksom-

hederne, og det har vi nu fået bekræftet via de virksomheder, der har deltaget i fokuspanelets besvarelser vedrørende ændring af loven om ligeløn.

Vi mener slet ikke, at de administrative og økonomiske byrder, som man nu pålægger virksomhederne, står mål med det, som man gerne vil opnå med det her lovforslag. Faktisk er vi blevet mere og mere skeptiske over for, om de intentioner, der ligger bag det her lovforslag, nemlig at undgå løndiskrimination mellem mænd og kvinder, vil blive opfyldt med det her lovforslag. Det tror vi som sagt ikke i den nuværende situation.

For at mindske det administrative bøvl har vi i CD stillet et ændringsforslag, således at virksomhederne uden yderligere omkostninger og byrder kan få Danmarks Statistik til at lave den kønsopdelte lønstatistik for sig.

Arbejdsministerens ønske om at lade LetLøn-systemet lave statistikken, løser kun det administrative bøvl for nogle virksomheder, nemlig dem, der ønsker at benytte det system.

For en lang række virksomheder er det ikke relevant at benytte LetLøn-systemet, bl.a. fordi de har deres egne systemer. LetLøn er i sit hovedsigte rettet mod de helt små virksomheder og deres problemer med at beregne skat og mange andre ting. De større virksomheder kan i højere grad selv løfte den opgave. De vil derfor næppe i særlig høj grad gøre brug af LetLøn-systemet, men derimod benytte de systemer, de i forvejen allerede har bygget op.

Det fremgår selvfølgelig af lovforslaget, at de små virksomheder med under 10 ansatte ikke skal lave den kønsopdelte statistik.

CD opfatter derfor arbejdsministerens ønske om at benytte LetLøn-systemet som et decideret fejlskud. Måske vil det hjælpe nogle få, men næppe særlig mange.

Det absurde opstår, i og med at de oplysninger, der skal indgå i denne her lønstatistik, allerede er indberettet til Danmarks Statistik. Nu skal de samme oplysninger så også indberettes i LetLøn-systemet. Det må være tydeligt for enhver, at der er tale om unødigt og ekstra administrativt bøvl.

Vi er altså bange for, at virksomheder med denne her ordning tvinges ind i LetLøn-systemet, uden at de ellers havde ønsket det. De fleste virksomheder vil næppe selv kunne lave den her statistik, og derfor vil de komme til at opleve en situation, hvor virksomhederne – ud over at de i forvejen indberetter til Danmarks Statistik

eventuelt via DA – nu også indberetter til LetLøn-systemet, fordi de risikerer at få stillet et krav om at udfærdige en lønstatistik, som de ikke selv kan lave.

CD stemte begejstret for loven om LetLøn. Men vi mener, at arbejdsministeren nu er ved at ændre på forudsætningerne ved at indføre denne her indirekte tvang, der i realiteten vil være tale om.

Arbejdsministerens argument om, at LetLøn-systemet kan lave en bedre kønsopdelt statistik, fordi det er muligt at lave måneds- og kvartalsvise statistikker, holder ikke efter CD's opfattelse. Der er jo ikke i lovforslaget stillet noget krav om, hvor lang en periode statistikken skal dække, og der er heller ikke noget krav om, at statistikken skal dække et netop afsluttet indkomstår.

Derfor mener vi ikke, at ministeren med det her lovforslag i hånden kan påstå, at en statistik lavet af Danmarks Statistik ikke opfylder lovens krav.

Og derfor mener vi altså, at når Danmarks Statistik – det har arbejdsministeren netop også sagt i et svar til Arbejdsmarkedsudvalget, som er optrykt som bilag til betænkningen – godt kan lave den her statistik, så bør den tilbydes virksomhederne, så de netop bliver aflastet for de økonomiske og administrative byrder, der er forbundet med det her lovforslag.

Så vil jeg også gerne understrege, at der naturligvis ikke er tale om, at vi så vælter nogle økonomiske byrder over på Danmarks Statistik. Næh nej, så må det være staten, og det vil sige de partier, der gerne vil gennemføre det her lovforslag, der må finde ud af, hvad det her koster, og dermed må de økonomisk lette Danmarks Statistik for de økonomiske byrder, som man her med det her lovforslag vil pålægge virksomhederne. Men vi lægger op til, at Danmarks Statistik skal kunne foretage det for de pågældende virksomheder.

Jette Gottlieb (EL):

Vi har en lov, som brydes hver eneste dag, og det er loven om lige løn mellem mænd og kvinder. Når der nu bliver stillet ændringsforslag til den lov, så tager det jo sigte på at give nogle redskaber, for at den lov kan overholdes. Det er min gode grund til at stemme for det lovforslag, der er fremsat.

Nu er det bare sådan, at det forslag, der ligger, ikke er færdigarbejdet efter min bedste overbevisning. Jeg synes, at der er mange ting, som står

uklart, og et af de vigtigste problemer er f.eks., at lønbegrebet ikke er defineret. Så man ved faktisk ikke, hvad løn betyder, hvis man læser for pålydende.

Ikke desto mindre mener jeg, det er vigtigt at give den melding, at nu skal den lov overholdes, som hedder lov om lige løn, og derfor er jeg villig til at stemme for det her lovforslag, til trods for at der er nogle ting, som jeg ikke finder er fuldstændig afklarede.

Jeg vil sige, at jeg er glad for, at det ikke er mig, der skal stå med ansvaret for, hvordan loven administreres i praksis, for jeg kan godt forudse, at der kommer en del problemer ud af det. Det kan vi se af de meget valne og meget nølende besvarelser, vi har fået på en del af de meget kontante spørgsmål, vi har stillet.

Men altså intentionerne i loven er i orden, og derfor stemmer vi for lovforslaget. Vi har sammen med SF stillet to ændringsforslag. Det er, fordi vi mener, at balancen er forkert mellem de to hensyn, der på den ene side hedder, at man ikke skal kunne identificeres som enkeltperson med sine lønoplysninger, og på den anden side, at statistikken skal være anvendelig.

Vi mener, at de antalsgrænser, der er sat i lovforslaget, ikke er i orden. Derfor har vi stillet forslag om, at de skal være lavere, og det er vores argument for at stille de ændringsforslag, som vi har stillet.

Vi mener, at man bør stemme for dem, hvis man vil se loven brugt i praksis. Men vi er altså også klar til at stemme for det endelige lovforslag.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Fru Jette Gottlieb har givet en beskrivelse af det lovforslag her, som jeg ikke er særlig uenig i, nemlig at det er meget, meget svært at administrere. Det er svært at se for sig, hvordan nogen skal kunne administrere det.

Fru Jette Gottlieb var inde på, at det bestemt ikke var et lovforslag, hun var stolt af at lægge stemmer til, men det bærer overskriften: Lige løn.

Det fører mig til at spørge fru Jette Gottlieb, om regeringen herefter kan tage til efterretning, at bare der står de rigtige fokusord i overskriften, så er Enhedslisten til salg for hvad som helst?

Det Konservative Folkeparti er dybt optaget af at sikre lige løn. Det har vi gang på gang sagt

og handlet efter. Men vi køber altså ikke et lovforslag, bare fordi det har dét i overskriften.

Vores opfattelse er, at det her lovforslag først og fremmest bebyrder virksomhederne i en grad, som ingen af os har en forestilling om på nuværende tidspunkt. Og for det andet kan vi ikke se, at det fører til mere lige løn.

For den statistik, der måtte komme ud i den anden ende, kan ikke bruges til meget. Sådan ser det i hvert fald ud i øjeblikket. Så jeg mener, at man gør større skade end gavn ved at vedtage det her forslag.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Men det er min klare opfattelse, at det er forskellige grunde, der ligger bag De Konservatives og Enhedslistens opfattelse af, hvad der er svaghederne i lovforslaget. Derfor ender det også med, at vi kommer til at stemme forskelligt på det her.

Jeg mener, at elementet i lovforslaget, der handler om, at det ikke skal være muligt at forpligtes til ikke at opgive sin løn til nogen steder, er en meget vigtig del af det. Jeg tror, at det er et vigtigt redskab. Jeg mener også, at statistikken vil blive et vigtigt redskab.

Mine betænkeligheder ligger et helt andet sted, og de ligger på et sted, hvor problemerne kan løses, hvis regeringen vælger side i sin udformning af bekendtgørelser og cirkulærer. Det administrative arbejde, der ligger i den udøvende myndighed, vil jeg ikke blande mig i. Men der har jeg nogle gode råd til regeringen, nemlig at den skal vælge side og klare af, hvad det egentlig er, og hvordan den vil gøre det i praksis. Og det kan lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Allerførst skal jeg sige, at Det Konservative Folkeparti hele tiden har sagt, at vi er enige i det ene element, som handler om at indlægge et forbud mod, at man pålægger lønmodtagere fortrolighed om deres egen løn. Det er vi enige i at lægge et forbud ind imod.

Men resten af forslaget er blevet dårligere og dårligere under udvalgsbehandlingen, men det, jeg forstår fru Jette Gottlieb nu sætter sin lid til, er sådan set næsten en udenomsparlamentarisk aktivitet, nemlig at regeringen via bekendtgørelser og cirkulærer nærmest skal omgå den lov, vi nu vedtager, fordi den er så håbløs. Er det det?

Jeg synes, at det bliver mere og mere absurd.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Nej, det var trods alt under ingen omstændigheder det, som jeg sagde. Det, jeg sagde, er, at de uklarheder, der ligger, er nogle, som bør afklares. Eller de er sådan set afklaret, og mulighederne ligger inden for lovforslagets rammer, men det kræver, at man siger: Det er den måde og ikke den måde, hvorpå det skal forstås.

Det mener jeg ligger inden for den mulighed, der er i, at man skal lave bekendtgørelser og cirkulærer om det. Og jeg er ikke i tvivl om, at den statistik, der bliver fremlagt, vil være anvendelig til at få gennemført nogle aktioner for at få en lige løn i de enkelte virksomheder, og den statistik mener jeg er helt afgørende.

Det er lige præcis den forskel, der er i opfattelsen fra Enhedslistens side og fra Venstres og De Konservatives side. De ønsker faktisk med arme og ben at forhindre, at den statistik bliver udformet.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Til fru Jette Gottlieb skal jeg sige, at vi faktisk prøver at få afklaret, hvad det er for en lovgivning, arbejdsministeren vil gennemføre, og det er derfor, vi har stillet en stribe spørgsmål, for hver gang vi får et svar, bliver det mere og mere uklart.

Nu kan jeg så forstå på fru Jette Gottlieb, at de her uklarheder skal man bare efterfølgende finde ud af hvordan skal forstås. Der må jeg bare sige til Enhedslisten, at sådan arbejder vi ikke i Venstre. Vi vil vide, hvordan lovforslagets enkeltelementer skal forstås, inden vi tager stilling til, hvordan vi stemmer på knapperne herinde.

Jeg må sige, jeg er dybt forundret over, at Enhedslisten vil lægge navn til, at bare der er de rigtige ord i overskriften, så gør det ikke så meget med uklarhederne, for dem løser man bare hen ad vejen i bekendtgørelser og cirkulærer. Det er simpelt hen en fuldstændig urimelig tankegang at fremføre:

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Pia Christmas-Møller for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er en grov beskyldning, fru Jette Gottlieb kom med i sit svar til mig. Men selvfølgelig, er

man presset, så er det bedste forsvar tit et angreb.

Det Konservative Folkeparti fremsatte et forslag til vedtagelse under vores forespørgselsdebatt for nylig sammen med Venstre, hvor vi lagde op til, at der skulle udformes en statistik, som kunne bruges til at oplyse og afklare, om der er mangel på lige løn i Danmark.

Vi mener, at det er vigtigt at få brugbare oplysninger. Problemet er, at det her lovforslag ikke fører til brugbare oplysninger.

Jeg må konstatere, at fru Jette Gottlieb har den opfattelse, at det her lovforslag kan sammenlignes sådan lidt med en kagedåse, hvorpå der står: Dejlige brune kager. Og så er det lidt spændende, om der ligger klejner nede i dåsen, eller der ligger muggent brød. Men dåsen kan først åbnes, når vi har stemt her ved tredjebehandlingen.

Det er altså en besynderlig adfærd. Det er ikke i overensstemmelse med lovkvalitet. Det Konservative Folkeparti betinger sig, at vi ved, hvad det er, vi siger ja til, og det, der ligger på bordet, er så ringe, så det under ingen omstændigheder burde få nogen til at stemme ja, for ingen ved, hvad det vil indebære i det virkelige liv.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Det er jo ikke rigtigt. Der er jo givet nogle svar på, hvilket udseende den statistik skal have, og de besvarelser, der er kommet på de spørgsmål, har jeg bl.a. bedt om at få optrykt i betænkningen, præcis fordi jeg mener, at det er vigtigt, at man på forhånd ved, hvordan den statistik tager sig ud. Men for mig er det meget afgørende, at vi får sat skub i, at den statistik kan komme til veje, og det har den ikke kunnet indtil nu.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Ole M. Nielsen som ordfører.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg tror, det var SF's ordfører, der sluttede sin tale med at sige, at hun var glad for at kunne slå et slag for ligelønssagen eller give den et alvorligt løft, sådan var udtrykket vist, med det lovforslag.

Det ville vi også gerne have været med til, og derfor var vi positive over for det her lovforslag ved førstebehandlingen, og vi var også langt hen ad vejen i udvalgsarbejdet positive over for

at se, om det var noget, der kunne virke. For vi mener, at ligelønssagen er vigtig. Jeg er faktisk i det forløb blevet yderligere overbevist om, at den er vigtig, må jeg oven i købet sige.

Men jeg må beklage, for vi slutter alligevel med at stemme imod det lovforslag her, for vi tror ikke, at det er bøvlet værd, simpelt hen. Jeg skal ikke påstå, at det administrative bøvlet er lige så stort, som det bliver beskrevet af nogle modstandere og af dem, der skal lave det, det er det nok ikke. Men jeg tror ikke, at fornøjelsen og nytten af det her lovforslag er så stor, at den tilnærmelsesvis legitimerer det administrative bøvlet. For det, man får ud af det, er ikke tilstrækkeligt godt.

For det første skal man ikke lave statistikken for virksomheder med under 10 og for grupper under 5, og det er vi helt enige i, for hvis man gør det, så mister man anonymiteten, og så bliver den i øvrigt så afhængig af enkelte lønforskelle, at det ikke kan bruges til noget alligevel rent statistisk. Men det betyder jo altså, at der er en hel masse lønmodtagere, alle dem, der arbejder i virksomheder med under 10-15 ansatte i Danmark, og det er jo en meget stor del af lønmodtagerne, der altså ikke får fornøjelse af det her. Det andet er altså, at på de store grupper tror vi heller ikke, at det får nogen indflydelse, og slet ikke i forhold til det administrative bøvlet, der er med det.

Så er der en uheldig sammenhæng mellem forslaget her og det ganske udmærkede forslag om LetLøn, som også CD's ordfører var inde på.

LetLønsideen bifaldt vi, især fordi den var frivillig og gratis. Det er jo helt imponerende af et socialdemokratisk tiltag. Det var jo simpelt hen næsten ikke til at forstå, og vi måtte juble over det. Men det varede jo ikke ret længe, for nu kommer man her og laver faktisk et lovforslag, som mere eller mindre tvangsindlægger folk til at bruge systemet. Og så kan man jo sagtens forestille sig, at det, når der kommer til at mangle 100 mio. kr. i en finanslovforhandling, så også kommer til at koste penge at være i LetLøn-systemet. Så der er altså desværre en meget, meget uheldig sammenkædning og rækkefølge i det her.

Ikke mindst af hensyn til den sidste begrundelse her, men i det hele taget, fordi vi ikke tror, at fornøjelsen står mål med det administrative bøvlet, bliver vi nødt til at stemme mod forslaget her.

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Jeg skal gerne forsøge at svare på en del af de spørgsmål, der er stillet, ellers vil jeg henvise til de mange udmærkede spørgsmål og i særdeleshed mange udmærkede svar, der er givet undervejs i udvalgsarbejdet.

Der er spørgsmålet om maksimumskøn og mine udtalelser om, at fokuspanelets rapport er udtryk for et maksimumskøn. Det er jo en udtalelse, der er afgivet i sammenhæng med muligheden for at drage nytte af LetLøn, hvis man som virksomhed træffer det valg.

Fokuspanelets skøn er i øvrigt også generelt udtryk for et maksimumskøn. 82 pct. af de 117 adspurgte virksomheder vurderer, at de i gennemsnit skal bruge 315 minutter på at omstille edb-systemerne som en engangsforteelse, og 61 pct. vurderer, at de gennemsnitlige løbende skal bruge 112 minutter i administrative byrder pr. lønstatistik. Her skal man jo huske, at der ikke er en pligt til med tilbagevendende mellemrum automatisk at udarbejde en lønstatistik. Den skal begæres af dem, der nu har ret til at begære en sådan i henhold til lovforslaget.

Man skal her tænke på, at en del af virksomhederne, som loven omfatter, også har svaret, at de ikke har administrative aktiviteter, der bliver påvirket af lovforslaget. Det er der hele 15 pct., der giver udtryk for, og det vil sige, at gennemsnittet for samtlige virksomheder i fokuspanelet bliver lavere end det citerede.

Fru Pia Christmas-Møller bebrejder mig, at der er skriftlige svar, jeg ikke har bidraget med. Jeg vil blot benytte lejligheden til at sige, at jeg ikke er bekendt med, at der er rejst spørgsmål over for mig, der ikke er besvaret allerede.

Så er der spørgsmålet om lønstatistikken, og jeg fornemmer, at der er et ønske om, at der bliver nogle ret præcise formkrav til lønstatistikkerne. Det, der er vigtigt, er, at man i fællesskab på den enkelte virksomhed vurderer, hvilket lønbegreb der på den konkrete virksomhed giver mest mening. Man kan sagtens forestille sig, at en meget præcis skabelon kan vise sig at være uhensigtsmæssig, fordi der er så forskellige former for løndannelser og lønbegreber på den enkelte virksomhed.

Det er noget, vi vil følge tæt. Vi vil følge praksis tæt. Det vil arbejdsmarkedets parter givetvis også gøre, og jeg vil gerne tilkendegive, at det måske i særdeleshed kunne være selvstændig årsag til, at vi i forbindelse med, at lovforslaget skal tilbage igen, forstår jeg, til udvalget, har en

mulighed for at overveje en revisionsbestemmelse.

Så skal jeg sige med hensyn til Danmarks Statistik og mulighederne for at udarbejde lønstatistik på virksomhedsniveau: Vi har for ganske få dage siden, og det har vi i øvrigt naturligvis videreformidlet til Arbejdsmarkedsudvalget, fået den oplysning, at Danmarks Statistik forventer, at de nu vil modtage – og det må så blive efter den 1. juni næste år – de månedlige lønoplysninger fra virksomheder, der er tilknyttet LetLøn-systemet. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen forventer en løbende indberetning også til Danmarks Statistik, men jeg vil gerne understrege, at der i dag ingen hjemmel findes til at forlange løbende indberetning til Danmarks Statistik.

Det ser ud til med den viden, vi har på nuværende tidspunkt, at Danmarks Statistik formentlig vil få gode muligheder for at udarbejde en aktuel lønstatistik og ikke en lønstatistik, der er klar et trekvart år efter et indkomstår, men muligheden er jo altså betinget af, at virksomheden er tilknyttet LetLøn-systemet, og at virksomheden accepterer, at man kan viderelevere oplysningerne til Danmarks Statistik på månedsbasis. Virksomhederne er nemlig stadig kun forpligtet til at indberette til Danmarks Statistik på egentlig årsbasis.

Jeg vil slutte med at understrege i forhold til de bemærkninger, der bl.a. er kommet fra hr. Ole M. Nielsen og andre, at LetLøn, som har fået en meget, meget positiv modtagelse i Folketinget, er et tilbud om også at løse opgaven med at udarbejde den kønsopdelte lønstatistik. Nogle har givet udtryk for det synspunkt, at LetLøn så bliver obligatorisk, og det er jo forkert. Næ, tværtimod. LetLøn bliver vel i virkeligheden desto mere attraktiv.

Så vil jeg slutte med at give udtryk for, at når man lytter til debatten her i salen og har gjort det ved denne behandling og ved den tidligere behandling, får man indimellem indtrykket af, at det her er en erhvervspolitisk diskussion. I hvert fald er der meget, meget langt imellem en dybfølt interesse for løsningen af det problem, som lovforslaget handler om, nemlig yderligere instrumenter til at opnå lige løn for lige arbejde og arbejde af samme værdi på det danske arbejdsmarked, hvor der er meget tilbage, der skal indhentes på nuværende tidspunkt.

Der er også alt for lidt opmærksomhed omkring det forhold, at lovforslaget åbner for, at der nu kommer åbenhed omkring løndannelsen, at vi får forhindret hemmelighedskræmmeriet

og kan gøre løn til noget, vi er i stand til at tale om på de danske arbejdspladser med henblik på at få rettet op på de skævheder, der er, og med henblik på at få lukket de diskussioner, der er, dér hvor der er myter om ulige løn, men ikke nogen realitet.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg er nødt til at sige til ministeren, at der altså er noget, som ministeren har misforstået, for når vi bliver ved med at bore i, hvad det her lovforslag egentlig kommer til at gå ud på, så er det netop ud fra en dybtfølt interesse for at gøre noget ved de ligelønsproblemer, der måtte være ude på arbejdsmarkedet. Og derfor vil vi ikke bare vedtage et eller andet lovforslag, der er sjusket igennem, uden at der er givet nogle ordentlige svar på de spørgsmål, der er stillet.

Vi vil faktisk have nogle instrumenter, der også reelt kan bruges, og der skylder arbejdsministeren stadig væk et svar på, hvad det er, man skal bruge denne her lønstatistik til, når det sådan er tilfældigt, hvordan man definerer lønbegrebet.

Ministeren siger, at det skal være en vurdering af den enkelte virksomhed i forhold til, hvad der giver mest mening for den enkelte virksomhed. Men hvordan giver den statistik overhovedet mening, når ministeren selv i sine svar skriver, at når det kommer til en egentlig konkret ligelønssag, så er det EU's lønbegreb, man skal bruge? Hvorfor bruger man så ikke også det begreb, når vi skal udarbejde statistikken?

Og endelig i forhold til de udmærkede svar, ministeren mener at have afgivet: Jeg spurgte til anonymitetskravet, hvor svaret omkring anonymitet var, at ministeren mener, at dette krav i videst muligt omfang sikrer, at den enkelte lønmodtager er beskyttet. Der blev ikke svaret på, hvad »i videst muligt omfang« betyder. Er det, fordi ministeren ikke kan svare på problemerne med anonymiteten? Er det, fordi det er umuligt for ministeren her under folketingsdebatten i dag at give et svar?

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Susanne Clemensen, og jeg minder om, at taletiden er 1 minut. Man havde en meget lang taletid i første runde, men 1 minut til korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Jeg takker selvfølgelig arbejdsministeren for svaret om, at Danmarks Statistik pr. 1. juni eller juli næste år vil kunne lave måneds- og kvartalsvise statistikker via LetLøn-systemet.

Men jeg forstår stadig væk ikke, hvorfor det skal gå via LetLøn-systemet. Efter min mening er det, fordi det er bekvemt for ministeren at kunne give det svar, at det skal gå igennem LetLøn-systemet. Summa summarum står det jo så tilbage, at arbejdsministeren vil gøre det her til et problem for virksomhederne, hvis de ikke vil tilslutte sig LetLøn-systemet. Og der er vores løsning jo netop, at virksomhederne skal have muligheden for at bede Danmarks Statistik om at lave de her kønsopdelte lønstatistikker, hvilket arbejdsministeren nu har svaret på. Det kan de godt, så de ikke får den administrative økonomiske belastning, der ligger i det her forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 11 stemte for, 90 imod.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes, idet 11 stemte for, 92 imod.

Ændringsforslag nr. 3 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 forkastedes, idet 12 stemte for, 56 imod; 34 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5 forkastedes, idet 11 stemte for, 92 imod.

Ændringsforslag nr. 6 forkastedes uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

31) Anden behandling af lovforslag nr. L 236: Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugsrets anvendelse af gødning og om plantedække. (Justering af reglerne om kvælstofnormer).
Af fødevareministeren (Ritt Bjerregaard).
(Fremsat 10/5 2001. Første behandling 22/5 2001. Betænkning 23/5 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kristen Touborg (SF):

Da der er et uafklaret problem i forbindelse med administrationen af brødhvedeordningen, vil jeg gerne foreslå, at sagen sendes til fornyet udvalgsbehandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Fødevareministeren (Svend Auken, fg.):

Jeg vil først sige tak til udvalget for hurtig behandling af forslaget. Der er foretaget de nødvendige tilretninger som konsekvens af, at den udbyttebestemte regionalisering er blevet opgivet.

Tilbage er alene spørgsmålet, som også hr. Touborg var inde på, om administrationen af arealgrænsen på 50.000 ha for brødhvedenormen. Det problem er nu løst, idet formanden for Landboforeningerne, Peter Gæmelke, over for mig har oplyst, at erhvervet er villigt til at påtage sig administrationen af ordningen.

(Kort bemærkning).

Christian Mejdahl (V):

Med den fungerende fødevareministers udsagn in mente vil jeg sætte spørgsmålstegn ved, om det er berettiget at kalde det her forslag tilbage til udvalget. Jeg kan naturligvis ikke forhindre udvalgsformanden, hr. Kristen Touborg, i at gøre det, men jeg kan ikke se, hvad nytte det er til, og det kan vel knap nok være med til at øge dramatikken.

Så derfor vil jeg bede hr. Touborg om at vurdere det endnu en gang.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Ole M. Nielsen som ordfører.

Ole M. Nielsen (KRF):

Ja, mit indlæg er ikke et led i det spil. Jeg synes, at det problem så i hvert fald er afklaret, og vi har jo meddelt, at vi ikke stemmer for lovforslaget.

Alligevel vil jeg gerne appellere til de partier, som bakker lovforslaget op, om at tænke sig om endnu en gang og overhovedet overveje, om det er nødvendigt at gennemføre det forslag i den samling her, for det er ikke vanskeligt at forudse, at det bliver noget værre roderi, simpelt hen, når man skal til at administrere det.

Vi stillede et forslag i udvalget om de dokumentationskrav, som de, der ønsker at dyrke brødhvede, skal leve op til. Og det svar, vi har fået på bilag 25, dokumenterer til fulde, at man ikke har overblik over, hvordan man skal styre det der.

Det er ikke helt klart, hvad kriteriet er for brødhvede. Og når de uklare kriterier skal ligge til grund for en proces, hvor det handler om at komme først til mølle med at få registreret sit ønske om at få en del af de der 50.000 ha, så kan jeg forudse meget bøvl og mange besværligheder og megen usikkerhed omkring, hvem der får den chance for at få de 50.000 ha.

Angående formuleringen om, at der skal være kontrakt på brødhvede, så skriver handelsmøllerne jo i deres høringssvar, at de ikke opererer med kontrakter, i hvert fald ikke den slags kontrakter her. Jeg ved, at handelsmøllerne køber efter prøve, og det vil sige, at der slet ingen sandsynlighed er for, at det bliver de 50.000 ha her, som opfylder møllernes krav til brødhvedekvalitet. Og kan de ikke få den tilstrækkelige kvalitet, så køber de simpelt hen deres hvede i udlandet. Det kan sagtens ske, at nogle af de 50.000 ha her eller at mange af dem falder på helt andre kriterier end proteinindholdet, som kvælstoftilførslen jo har til formål at fremme.

I det hele taget betyder det her med »først til mølle« jo, at 70-80 pct. af arealerne kan komme til at ligge på Sjælland, men kendsgerningen er, at 70 pct. af den danske hvede, der bliver formålet til mel, bliver formålet på fynske og jyske møller, altså på den side af Storebælt. Men det kan nemt være, at hveden bliver dyrket på den her side af Storebælt.

Det er i det hele taget noget kludder og noget juks, og den beskrivelse, som jeg gav under førstebehandlingen, af, at den slags planlægning her ville de have været stolte af i Moskva, tror jeg jeg er blevet mere overbevist om passer. Og